

19 לאפריל 2023

בפקס: 03-5258085

לכבוד
מר צורי סיסו,
מנכ"ל מפלגת הליכוד,
מ"מצודת זאב" ברחוב קינג ג'ורג' 38,
תל אביב

א. נ.

הנדון: הליכי הרחקתו של חבר המפלגה – מר פנחס עידן

מכוח סמכותי שבסעיף 131 לחוקת מפלגת הליכוד, הנני לפנות כלפיך, כדלקמן:

1. לידיעתי הגיע המידע, שלפיו עתיד להתקיים דיון בבית הדין של המפלגה, בעניין הרחקתו של מר פנחס עידן משורות המפלגה, מכוח הטענה כי זה האחרון ביצע מעשה (בדמות שביתה) שהביא "לכניעת ממשלת הליכוד והפסקת קידום הרפורמה המשפטית" וכי "סייע המשיב באופן חריג ובלתי הפיך למפלגות השמאל המתחרות לליכוד, עד כדי עצירת הרפורמה המשפטית החשובה", כמו גם "מעשה ציני, שמנוגד לדעת רוב העם, שבחר בימין לנהל את המדינה" וכדומה.
2. בהתבוננותי על מכלול האירועים האחרונים, התוודעתי על כך שהיו עוד חברי מפלגה אשר התבטאו בפומבי על הצורך "לעצור" את הליכי חקיקת הרפורמה, ואף אחד מחברי המפלגה, שר הבטחון (ח"כ יואב גלנט) נשא נאום מפורש שהכליל דרישה לעצירת החקיקה (נאום שהחל שרשרת פעולות שהסתיימה בהפגנות אגרסיביות ובעצירת החקיקה דה-פקטו ע"י יו"ר המפלגה). וכל זאת, בניגוד להחלטות הסיעה ובאופן שהביא כביכול "לכניעת ממשלת הליכוד והפסקת קידום הרפורמה" (על אותו משקל של טענות העותרים בהליך המשפטי).
3. מכאן, שבזווית הראייה הביקורתית, התקשתי למצוא כל שוני רלוונטי בין מעשיו של מר פנחס עידן לבין מעשיהם של חלק מחברי הכנסת של המפלגה שהתבטאו כאמור בדרישה לעצירת הליכי החקיקה לעיל ו/או לבין מעשיהם של ח"כ יואב גלנט ושל יו"ר המפלגה – אשר הביאו דה-פקטו לעצירת הליכי החקיקה באופן חד צדדי (בניגוד לעמדת הסיעה).
- השוני היחידי שמצאתי בהשוואת המקרים לעיל, הוא שמעשיו של ח"כ יואב גלנט, היו על פניו דומיננטים וחמורים יותר, בהיותו דמות ציבורית בכירה, ומעצם כך שנאמו הוא זה שהביא דה-פקטו לעצירת הליכי החקיקה כאמור לעיל. כך גם עצם ההחלטה הסופית לעצירת החקיקה מטעם יו"ר המפלגה (בניגוד לעמדה המקורית של הסיעה ובניגוד "לדעת רוב העם"), הינה בגדר מעשה קשה יותר שהביא לפגיעה חמורה יותר בהליכי הרפורמה הנדונה, מכדי מעשיו של מר עידן שהסתכמו במתן הוראה על השביתה הנקודתית לעיל.
4. בנסיבות אלו, ומשעה שהובא לידיעתי, כי חבר מפלגה אחד נמצא בסכנת הרחקה משורותיה עקב מעשה שנטען כי היה בו כדי לפגוע בהליכי חקיקת הרפורמה, בעוד שחברי מפלגה אחרים, שעשו מעשים קשים עוד יותר למען "הפסקת קידום הרפורמה" (בדמות נאום פומבי שהצית הפגנות עוצמתיות ושהביא דה-פרטו לעצירת הליכי החקיקה האמורים), אינני יכול

שלא להעביר את שבט ביקורתי על מוסדות המפלגה (למען שמירה על המינהל התקין), וכך אעשה כעת.

5. תחילה, אבקש לבאר, כי אין זה מתקבל על הדעת כי מוסדות המפלגה יעמידו חבר מפלגה בסכנת הרחקה משורותיה עקב מעשה שתרים כביכול לעצירת הרפורמה הנדונה ותוך סיוע למפלגות מתחרות, תוך התעלמות מוחלטת ממעשים קשים עוד יותר של חברי מפלגה נוספים, שאף היו הגורם הדומיננטי לעצירת הליכי הרפורמה המשפטית ותוך כך (לפי אותו מטבע) סייעו למפלגות המתחרות (המתנגדות לעצם הליכי חקיקה זו). המדובר, אפוא, בהפליה קשה בין חברי המפלגה עד לכדי אכיפה בררנית פסולה (החשודה גם בשיקולים זרים).

כבר ציינתי, לא אחת, בגדרי דו"חות ביקורת קודמים, כי מפלגת הליכוד, הינה גוף דו-מהותי, המחוייבת בערכי השיוויון שבין חבריה ובהגינות ציבורית. ראה לעניין זה, האמור בה"פ (מחוזי-ת"א) 35152-01-14 שי גלילי, עו"ד נ' מפלגת הליכוד, תק-מח 2014(3), 1252 :

"ברי כי גם את יישום חוקת המפלגה, שהיא תקנונה, מסמך דו מהותי, יש לבחון אף במשקפיים של המשפט הציבורי, ובענייננו במובהק במשקפיים אלה (ראו הראל שם, עמ' 92 בה"ש 187, והר-זהב שם, עמ' 49). אכן, בסופו של יום גם אם הנורמה המסגרתית – על פי צורת ההתאגדות של מפלגה – נטועה בקרקע המשפט הפרטי, תפקידה ותפקודה העיקרי הוא ציבורי... המפלגה תפעל על פי אמות המידה של שיוון, הגינות, למטרות הראויות, בתום לב מתוך הגינות, לא רק במסגרת פעולתה המעין-שלטונית אלא גם בפעולתה הפרטית.."

6. ובאופן קונקרטי: עצם העמדתו של מר עידן כאמור בסכנת הרחקה מהמפלגה, בגין מעשה הפחות בחומרתו ובתרומתו לעצירת הליכי הרפורמה, ממעשיהם של חברי מפלגה בכירים אחרים כפי שתואר לעיל (בעוד שאת אלו האחרונים לא העמידו מוסדות המפלגה לכדי סכנת הרחקה), מהווה הפליה חמורה שאין להכירה ואין לקבלה בגדרי התנהלות המפלגה (המהווה כאמור גוף מעין ציבורי – החב בחובת שיוויון ויושר מוגברים).

לעניין החשיבות בדבר איסור מוסדות המפלגה לקיים הפליה בין חברי המפלגה, אפנה לדבריי שהובאו בגדרי - "דו"ח ביקורת בעניין התנהלות המפלגה במסגרת הבחירות הכלליות לרשויות המקומיות" (מיום 8.1.19):

".. ויצוין אגבית, כי קיום הפליה על בסיס של שיקולים זרים ו/או שיקולי "פרוטקציה". חזקה שהיה בה גם כדי להביא לתחושת תסכול בין חברי המפלגה שהופלו וכן תחושת אי אמון בגורמי המפלגה – לאמור בבג"צ 7111/95 - מרכז השלטון המקומי ו-10 אח' נ' הכנסת [אתר נבו]: "והפלייה, ידענו, היא הרע-מכל-רע. הפלייה מכרסמת עד-כלות ביחסים בין בני-אנוש, ביניהם לבין עצמם. תחושת הפלייה מביאה לאובדן-עשתונות ולהרס מירקם היחסים בין אדם לרעהו. אנו נתקלים בתופעת ההפלייה יום-יום: במקום העבודה, בבית המשותף, בעמידה בתור, ביחסם של בעלי-שררה לאזרח ולתושב. כך בהפלייה אישית, כך בהפלייה חברתית, כך בהפלייה אתנית, כך בכל הפלייה והפלייה. הפלייה תפרק משפחה. בהפלייה מתמשכת יאבד עם ותשבות ממלכה. אין פלא בדבר איפוא שבכל אתר ובכל דור עשו ועושים בני החברה הנאורים להעלמתה ולמיגורה של הפלייה. והמלחמה היא מלחמה מתמדת, מלחמת יומיום. משולה היא להדיפת גלי היס, שאם תנוח לרגע ישטפוך וכיסוך. עיקר הוא, כמובן, יחסי-האנוש בחיי היומיום. וגם אם לא נדקדק בקיום

המיצווה "ואהבת לרעך כמוך", נתבע ונתבע קיום הצו "דעלך סני לחברך לא תעביד": כל ששנא עליך לא תעשה לחברך..."; גם כאמור בבג"ץ 53/96 תשלובת ח. אלוני בע"מ ואח' נ' שר התעשייה והמסחר ואח', פ"ד נב(2): "...אין לך גורם הרסני יותר לחברה מאשר תחושת בניה ובנותיה, כי נוהגים בהם איפה ואיפה. תחושת חוסר השוויון היא מהקשה שבתחושות. היא פוגעת בכוחות המאחדים את החברה. היא פוגעת בזהותו העצמית של האדם". כך אמר השופט ברק בבג"ץ 953/87, 1/88 פורז נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו ואח'; סיעת העבודה בעיריית תל-אביב-יפו ואח' נ' מועצת עיריית תל-אביב-יפו ואח' [8], בעמ' 332... וכן כאמור בבג"ץ 1703/92 ק.א.ל קוי אויר למטען בע"מ נ' ראש-הממשלה ואח', פ"ד נב(4) 193: "...טענת הפליה לעולם נשמע לה, והיא בתשתית התשתיות. עקרון ההפליה יסודו בצורך עמוק הטבוע בנו, בכל אחד מאתנו – שמא נאמר ביצר ובצורך שבאדם: באדם, אך לא רק בו – כי לא יפלו אותנו לרעה, כי נזכה לשוויון, מאלוה ממעל ולמצער מן האדם. ילד מבטנו יזעק: המורה, מדוע הוא קיבל ואני לא?... הפליה (אמיתית או מדומה) מוליכה אל תחושה-של-קיפוח ותסכול, תחושת-קיפוח ותסכול מישרים אל קנאה, ובבוא קנאה תאבד תבונה... וכונים אנו לשאת בעול ובסבל ובמצוקה אם נדע כי גם זולתנו כמותנו ועמנו, אך נתקומם ולא נשלים במקום שבו יקבל זולתנו – השווה לנו – את שאנו לא נקבל. כל אלה הוליכו להלכה מבראשית, שרשות אסורה בהפליה, והיא: יחס בלתי שווה ובלתי הוגן לשווים... אכן, הפליה היא רעה-חולה. מעט מן הרעות תדמינה לה.."

7. יתרה מזאת, עצם אכיפת הדין כלפי חבר מפלגה אחד (בעצם עריכת דיון משפטי) מחד גיסא, והיעדר אכיפת הדין כנגד חברים אחרים (שעשו מעשים דומיננטים יותר כנקוב לעיל) מאידך גיסא, עולה גם לכדי "אכיפה בררנית", המהווה אף היא פגיעה ממשית בעקרונות המינהל התקין שבמפלגה.

לעניין החשיבות בדבר האיסור לנקיטת "אכיפה בררנית", אפנה לאמור בבג"ץ 1213/10 - אייל ניר ואח' נ' יו"ר הכנסת ואח'. תק-על 2012(1), 4133:

"...שלטון החוק מחייב שוויוניות והיעדר שרירותיות באכיפתו, שאחרת ייעשה החוק פלסטר, ייפגע אמון הציבור בשלטון ותישחק ההרתעה מפני אפשרות הפרתו... כאשר חוקרים את האחד ולא את השווה לו, נפגם עקרון שלטון החוק; כאשר נותנים חנינה לאחד ולא לשווה לו, נפגם עקרון שלטון החוק; כאשר מעניקים לאחד את מלוא האפשרות להגן על עצמו ולמסור את גירסתו ושוללים זאת מהאחר השווה לו, נפגם עקרון שלטון החוק."

וגם לנפסק בבג"ץ 844/86 איתי דותן נ' היועץ המשפטי לממשלה, א (3) 219:

"...שיקול הדעת להקל או להיטיב עם האחר, שיש ראיות מספיקות לאישום נגדו, כמוהו כשיקול הדעת להחמיר עם האחר. זה כזה נותן בידי התובע את הכוח לאכיפה סלקטיבית של החוק. הסמכות להקל היא הכוח להפלות (ראה K.C. Davis, Discretionary Preliminary Inquiry (Baton Rouge, 1969) 170, 231 שיקול-דעת בלתי מבוקר כזה יש עמו סכנה של שימוש לרעה, שחיתות ואפליה."

הגם לאמור ברע"פ 4355/08 - ראובן לסקוב נ' עיריית תל-אביב. תק-על 2010(1), 1205:

"...פגיעתה של אכיפה סלקטיבית קשה היא. יש בה כדי לגרוע מן האמון הציבורי ברשויות האכיפה ובדין המשמש מושא לפעולתו. היא "נוגדת באופן חריף את העיקרון של שוויון

בפני החוק במובן הבסיסי של עיקרון זה. היא הרסנית לשלטון החוק; היא מקוממת מבחינת הצדק; היא מסכנת את מערכת המשפט."

וכן לדבריו של בית המשפט – בת"פ 699-08-20 מדינת ישראל נ' אמנון נחום [אתר נבו]:

"..אכיפה בררנית הנה אכיפת הדין נגד אדם, והימנעות אכיפתו נגד אחר במקרים דומים. אכיפה מפלה ללא הצדקה פוגעת בעקרון השוויון בפני החוק, עקרון על יסוד במשטר הדמוקרטי..אכיפה בררנית פסולה פוגעת, בנוסף, גם באינטרס ההסתמכות של אדם, המנהל את חייו ומקבל החלטותיו, בין היתר על סמך צפייה לגיטימית לגבי פעולות של גורמי האכיפה כלפיו (ראה פרשת פולדי פרץ, ע"פ 6328/12 מ"י נ' פולדי פרץ ואח' (10.9.13) פסקה 25 להחלטתו של כב' הש' פוגלמן). נזקה הנוסף של אכיפה בררנית עלול להיות בפגיעה באמון הציבור ברשויות התביעה ובמערכות שלטוניות, שכן מדיניות בלתי יציבה של נקיטת איפה ואיפה עלולה לפגוע בכוחו המרתיע של המשפט..."

8. נוכח כל אלו, והואיל אינני יכול "להכיל" הפלייה ואכיפה בררנית מסוג אלה שתוארו לעיל, בהיותי מבקר הפנים של המפלגה הנדרש לשאוף לשמירה על עקרונות המינהל התקין במפלגה, הנני להודיעך בזאת כי במידה ומוסדות המפלגה ינקטו בהשתתפות סנקציות משפטיות לחובתו של מר עידן (נוכח מעשיו שתוארו בכתבי העתירות), בכונתי בה בעת, להגיש עתירה מיוזמת המוסד לביקורת בפני בית הדין הפנימי של המפלגה, בדרישה להשתתפות אותן סנקציות ממש גם כלפי ח"כ יואב גלנט וגם כלפי יו"ר המפלגה.

9. מודע וער אני לעובדה כי השתתפות סנקציה משמעתית כנגד בכירים במפלגה, קל וחומר כנגד יושב ראשה, איננו עניין של מה בכך – ובנסיבות אחרות יכול שהדבר יראה כסוריאליסטי, אך זוהי חובתי כמבקר פנים של המפלגה לעשות ככל שביכולתי כדי להביא להטמעת עקרון השוויון בין כלל חברי המפלגה, ולמנוע ככל שניתן ממוסדות המפלגה מלקיים "אכיפה בררנית" ו/או "הפלייה" בין חבריה (בגדרי עקרונות המינהל התקין והדמוקרטיה הפנימית במפלגה).

בברכה,

גלילי שי, עורך דין
מבקר מפלגת הליכוד